

Postbus 47 | 6700 AA Wageningen

Ministerie van Economische Zaken  
Directie Agro en Natuurkennis (ANK)  
t.a.v. de Directeur de heer ir. M.A.A.M. Berkelmans  
Postbus 20401  
2500 EK Den Haag

Geachte heer Berkelmans,

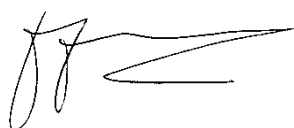
Op uw verzoek heeft de Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM) een wetenschappelijk onderbouwd advies opgesteld over de 'Werkingscoëfficiënt van graasdiermest' (Bijlage 1).

Stikstofwerkingscoëfficiënten (NWC's) van organische meststoffen worden gebruikt in stikstofgebruiksnormen en in stikstofbestedingsadviezen. De NWC's geven weer hoe effectief de stikstof (N) in organische meststoffen is ten opzichte van die van gangbare kunstmest-N. De NWC van graasdiermest is minder dan 100%, omdat relatief veel N verloren gaat bij toediening (door ammoniakvervluchtiging) en omdat een deel van de N uit mest later beschikbaar komt (door nawerking), en deels buiten het groeiseizoen. De CDM adviseert:

- De basis voor de afleiding van NWC's van organische meststoffen voor stikstofgebruiksnormen en stikstofbestedingsadviezen te uniformeren.
- De forfaitaire NWC's van graasdiermest vast te stellen op het niveau dat bij goede landbouwpraktijk kan worden gerealiseerd, en daarbij rekening te houden met N-nawerking.
- Een veeljarige NWC van 70% voor dunne graasdiermest op bedrijven zonder beweiding, op basis van resultaten van veldproeven en modelberekeningen.
- Een veeljarige NWC van 60% voor dunne graasdiermest op bedrijven met beweiding, op basis van resultaten van modelberekeningen en veldproeven.
- Een veeljarige NWC van 60 à 65% voor bedrijven die dunne graasdiermest aanvoeren. Resultaten van veldproeven en modelberekeningen geven aan dat op bouwland een veeljarige NWC van 70% gerealiseerd kan worden. Veeljarig gebruik van graasdiermest in de akkerbouw is echter niet vanzelfsprekend: daarom een compromis tussen eerstejaars en veeljarige NWC's.
- Indien de forfaitaire NWC worden aangepast, nagaan of de stikstofgebruiks-normen moeten worden herzien. De N-nawerking van organische meststoffen (inclusief drijfmest van graasdieren) is namelijk verstrengeld met de stikstofgebruiksnormen. Herziening van de forfaitaire NWC's vergt dus gelijktijdig een evaluatie en mogelijke herziening van de stikstofgebruiksnormen.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,



Prof.dr. Oene Oenema

cc. drs. R.P. van Brouwershaven, Directeur PAV  
ing J. van Vliet, ministerie van EZ, directie PAV  
dr.ir. G.L. Velthof (secretaris CDM)

WOT Natuur & Milieu

DATUM  
16 februari 2017

ONDERWERP  
CDM-advies  
'Werkingscoëfficiënt  
graasdiermest'

ONS KENMERK  
1705130/WOTN&M/JE

POSTADRES  
Postbus 47  
6700 AA Wageningen

BEZOEKADRES  
Wageningen Campus  
Gebouw 101 / Bodenummer  
554  
Droevendaalsesteeg 3  
6708 PB Wageningen

INTERNET  
[www.wur.nl/wotnatuurenmilieu](http://www.wur.nl/wotnatuurenmilieu)

KvK NUMMER  
09098104

CONTACTPERSOON  
J.W. Eimers

TELEFOON  
0317-485471

E-MAIL  
[jolanda.eimers@wur.nl](mailto:jolanda.eimers@wur.nl)